

Juist niet bezuinigen op natuur

In een charmeoffensief roepen vijf natuur- en landschapsorganisaties – waaronder Natuurmonumenten en Staatsbosbeheer – de overheid op niet te bezuinigen op de realisatie van de ecologische hoofdstructuur (EHS). Als bewijs presenteerden zij op 12 mei in een chique zaal van een Haagse sociëteit een boek over behaalde successen. ‘Het boek’, sprak Natuurmonumenten-directeur Jan Jaap de Graeff, ‘toont de grote bijdrage die EHS-gebieden leveren aan de kwaliteit van natuur en recreatie.’ Aansluitend was een debat met Kamerleden, onder leiding van Jort Kelder. Zoals in alle discussies over ecologie en milieu, gaf elke politieke partij aan natuur belangrijk te vinden. Wat varieerde, waren de concessies die nodig zijn om de EHS af te maken – 130 duizend hectare is nog nodig.

Partijen als GroenLinks en Partij voor de Dieren kiezen ondubbelzinnig voor investeringen in natuur. De crisis toont volgens hen dat economische belangen een pas op de plaats moeten maken. ‘De tijd is rijp voor een duurzame en groene economische ontwikkeling’, waren Liesbeth van Tongeren (GL) en Esther Ouwehand (PvdD) het eens. Uit de betogen van de CDA – de aloude behartiger van boerenbelangen – en de VVD schemert een voorliefde voor de economie. Janneke Snijder hield dapper vol dat haar VVD de EHS in 2018 gereed wil hebben, maar haar pleidooi om grondaankopen te stoppen en in te zetten op particulier natuurbeheer, doen anders vermoeden. Een te grote inzet van particulieren doet het basisidee van de EHS – een groot aaneengesloten natuurnetwerk – geen goed. Dan valt

deze uiteen in natuursnippers wier eigenaren het maar moeilijk eens worden. Debatleider Jort Kelder vroeg Boris van der Ham de uiteenlopende meningen te verbinden. De D66’er stelde voor provincies en gemeenten meer ruimte te geven in de aanleg van de EHS, want zij zijn in staat economie en natuur te verbinden. Dat is nog maar de vraag. Wat de EHS eerst nodig heeft, is een rijksoverheid die desnoods met wetgeving de komst van EHS veiligstelt. SP’er Hugo Polderman stelde terecht: ‘De Betuwelijn, waar zoveel boeren voor moesten wijken, kon alleen werkelijkheid worden door een streng optredende overheid, die onteigening niet schuwde. Misschien moeten we in een rijksbestemmingsplan maar eens aangeven waar we welke gronden nodig hebben.’

↑ **Mark Hendriks**

Het effect van het verleden

Archeologie en m.e.r.

Bij ruimtelijke ontwikkelingen in Nederland wordt rekening gehouden met de in het plangebied aanwezige archeologische waarden en verwachtingen. Archeologie is als milieuaspect ook onderdeel van de milieueffectrapportage (m.e.r.). In het milieueffectrapport (MER) worden de effecten van de ontwikkeling op archeologische resten beschreven. Hierbij rijst vaak de vraag hoeveel informatie nodig is om een goede effectbeschrijving en alternatievenvergelijking mogelijk te maken. Geven bekende verwachtingen en waarden voldoende onderbouwing voor een alternatievenvergelijking of moet door veldonderzoek geverifieerd worden welke archeologische waarden nog meer aanwezig zijn? Volstaat een bureauonderzoek voor de MER en is veldonderzoek pas noodzakelijk in een latere fase van het planproces? De vraag hoeveel informatie dan wel genoeg is, bleef ook tijdens het seminar ‘Archeologie en m.e.r. – het effect van het verleden’ als hoofdvraag terugkeren. Als algemene conclusie werd

gesteld dat het belangrijk is dat de benodigde informatie op het juiste niveau beschikbaar is en dat er rekening gehouden wordt met het detailniveau van de besluitvorming. Concreet betekent dit dat voor een m.e.r. die veelal gericht is op een locatiekeuze en het schaalniveau van diverse gemeenten overstijgt, een bureauonderzoek op basis van de bestaande informatie veelal volstaat. Een m.e.r. voor de ontwikkeling van één enkele woningbouwlocatie vraagt om gedetailleerdere informatie, wat zonodig verzameld dient te worden door archeologisch veldonderzoek te laten uitvoeren.

Een ander hoofdpunt in de discussie betrof het beleidsuitgangspunt in de archeologie van behoud in situ (het behoud van archeologische resten door deze in de bodem te laten zitten, vanuit een duurzaamheidsgedachte) en het principe alleen veldonderzoek te doen waar de bodem werkelijk wordt verstoord. Bij dit punt werd het spanningsveld duidelijk zichtbaar tussen archeologie in

de bodem laten zitten tegenover de behoefte vanuit een m.e.r. om ook alternatieven die nooit gerealiseerd gaan worden aan veldonderzoek te onderwerpen. Hieruit kwam geen eenduidige conclusie naar voren. Dit toont aan dat de discussie over de plek van archeologie in de m.e.r. nog verder gevoerd moet worden!

Op 15 april 2010 vond het seminar ‘Archeologie en m.e.r. – het effect van het verleden’ plaats in kasteel Woerden. Dit seminar, georganiseerd door The Missing Link in samenwerking met de Commissie voor de milieueffectrapportage, had tot doel een discussie te voeren over de plek van archeologie als milieuthema binnen de m.e.r. Hierbij waren deelnemers aanwezig van adviesbureaus die MER’s opstellen, overheden die MER’s toetsen en archeologische bedrijven die onderzoek uitvoeren en advies leveren ten behoeve van het milieuthema archeologie.

↑ **Joost de Jong**